

Prilog 1

**Vlada Crne Gore
Kabinet predsjednika
Kancelarija za evropske integracije**

INFORMACIJA

o Finansijskom sporazumu između Evropske komisije, Crne Gore i Republike Albanije za 2020. godinu, u okviru IPA II Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014-2020, s predlogom Sporazuma

Podgorica, jul 2021. godine

Uvod

Evropska komisija u okviru Instrumenta pretpristupne podrške 2014-2020 (IPA II), između ostalih, pruža podršku i programima prekogranične saradnje u cilju unapređenja dobrosusjedskih odnosa, podsticanja integracije u Uniju i unapređenja društveno-ekonomskog razvoja, kroz zajedničke lokalne i regionalne inicijative. Programi prekogranične saradnje u okviru Ipe II se sprovode kao sastavni dio politike proširenja Evropske unije, te proističu i nadovezuju se na prethodne programe finansirane u okviru perspektive 2007-2013 (IPA I).

Jedan od devet prekograničnih i transnacionalnih programa u kojima Crna Gora učestvuje u finansijskom razdoblju 2014-2020 je Program prekogranične saradnje između Crna Gore i Albanije za period 2014-2020 (u daljem tekstu: Program). Ovaj Program je odobren Implementacionom odlukom Komisije C(2014)9352 od 10. decembra 2014. godine. Usvojeni Program predstavlja strategiju prekogranične saradnje za pogranično područje i utvrđuje, između ostalog, popis prihvatljivih geografskih područja, kontekst prihvatljivog područja, tematske prioritete programa i indikativna budžetska izdvajanja za period od sedam godina.

Program takođe služi kao polazna osnova za usvajanje akcionih programa prekogranične saradnje. Akcioni program za period 2018-2020. godine ima za cilj pružanje podrške za prekograničnu saradnju u oblastima zapošljavanja, mobilnosti radne snage, socijalne i kulturne inkluzije, životne sredine, prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, prevencije i upravljanja rizicima, turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa.

Ovaj Program se sprovodi indirektnim upravljanjem, što znači da sredstvima EU upravlja i projekte ugovara Ministarstvo finansija i socijalnog staranja Crne Gore – Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći.

Sadržaj Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija

Opšti cilj programa jeste promovisanje/jaćanje dobrosusjedskih odnosa i socio-ekonomskog razvoja pograničnih regija, kroz valorizaciju njihovog turističkog potencijala, ekološki održiv i društveno inkluzivni ekonomski razvoj, uvažavajući njihovo zajedničko kulturno i prirodno nasljeđe.

Program obuhvata sljedeće tematske prioritete:

- Tematski prioritet 1: Promocija turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa;
- Tematski prioritet 2: Zaštita životne sredine, podsticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, sprečavanje i upravljanje rizicima;
- Tematski prioritet 3: Podsticanje zapošljavanja, mobilnost radne snage i socijalna i kulturna inkluzija s obje strane granice;
- Tematski prioritet 4: Tehnička podrška.

Programsko područje obuhvata teritoriju površine 11.970 km² sa ukupnom populacijom od 749.257 stanovnika. U Crnoj Gori programsko područje uključuje

opštine: Andrijevića, Bar, Berane, Budva, Danilovgrad, Gusinje, Petnjica, Plav, Glavni grad Podgorica, Prijestonica Cetinje, Rožaje, i Ulcinj. Programsko područje u Albaniji obuhvata regione Lješa, Skadra i oblast Tropoja. Sve ukupno, programsko područje ima 23 opštine i ukupno 1.144 naselja – gradova i sela.

Finansijski sporazum između Evropske komisije, Crne Gore i Republike Albanije za 2020. godinu

U cilju sprovođenja Programa, neophodno je da Evropska komisija, Crna Gora i Republika Albanija zaključe Finansijski sporazum za 2020. godinu, kojim se utvrđuju uslovi pružanja podrške EU, pravila i procedure isplate koja se odnosi na podršku i uslove pod kojima će se upravljati podrškom. Takođe, potpisivanjem ovog Sporazuma se obezbjeđuje izvršavanje svih obaveza koje države korisnice Ipe preuzimaju kako bi ispunile ciljeve koji su predviđeni Programom.

Finansijski sporazum sastoji se od sljedećih dokumenata:

- Posebnih uslova;
- Aneksa I: Akcioni program prekogranične saradnje Crna Gora – Republika Albanija za 2018-2020;
- Aneksa IA: Program prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014-2020 u okviru Ipe II;
- Aneksa II: Opšti uslovi;
- Aneksa III: Model Godišnjeg izvještaja za prekograničnu saradnju o implementaciji pomoći u okviru Ipe II u skladu s članom 80 Okvirnog sporazuma;
- Aneksa IIIA: Model godišnjeg izvještaja o sprovođenju podrške u okviru Ipe II u skladu s članom 58 i članom 59 stav 1 Okvirnog sporazuma;
- Aneksa IV: Model Finansijskog izvještaja prema članu 59 stav 2 Okvirnog sporazuma;
- Aneksa V: Minimalna specifikacija za računovodstveni sistem zasnovan na uzročnosti prihoda i rashoda.

Sredstva potrebna za realizaciju Programa

Ukupni procijenjeni troškovi za 2020. godinu iznose 1.800.000,00 eura i maksimalni doprinos Unije je određen na 1.530.000,00 eura. Sufinansiranje projekata obezbjeđuju korisnici bespovratnih sredstava, u iznosu od najmanje 15% ukupnih prihvatljivih troškova na nivou projekta.

FINANSIJSKI SPORAZUM

POSEBNI USLOVI

Evropska komisija, u daljem tekstu „**Komisija**“ ili „sporazumna strana“, postupajući u ime Evropske unije, u daljem tekstu „Unija“,

s jedne strane, i

Crna Gora koju predstavlja Vlada Crne Gore – Kancelarija za evropske integracije, i Republika Albanija koju predstavlja Savjet ministara, u daljem tekstu zajedno se navode kao „države korisnice Ipe II“, ili odvojeno kao **država korisnica Ipe II** ili „sporazumna strana“,

s druge strane,

i zajedno, u daljem tekstu kao „**sporazumne strane**“,

SAGLASILE SU SE O SLJEDEĆEM:

Član 1 – Akcioni program

- (1) Unija je saglasna da finansira, a države korisnice Ipe II su saglasne da prihvate finansiranje alokacije za 2020. godinu sljedećeg Akcionog programa kako se navodi u Aneksu I:

Akcioni program prekogranične saradnje Crna Gora – Republika Albanija za 2018-2020.
(CRIS 2020 / 041-470)

Ovaj Akcioni program finansira se iz budžeta Unije u okviru sljedećeg osnovnog akta: Instrument pretpristupne podrške (IPA II)¹.

- (2) Ukupni procijenjeni trošak alokacije za 2020. godinu ovog Akcionog programa iznosi 1.800.000,00 eura i maksimalni doprinos Unije ovom Akcionom programu je određen na 1.530.000,00 eura.

Nije predviđen finansijski doprinos država korisnica IPA II podrške.

Član 2 – Period izvršenja i operativni implementacioni period

- (1) Period izvršenja ovog Finansijskog sporazuma kao što je definisano članom 1 stav 1 Aneksa II određen je na 12 godina od stupanja na snagu ovog Finansijskog sporazuma.
- (2) Trajanje operativnog implementacionog perioda ovog Finansijskog sporazuma kao što je definisano članom 1 stav 2 Aneksa II određeno je na 6 godina od stupanja na snagu ovog Finansijskog sporazuma.

¹ Regulatorna Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) br. 231/2014 od 11. marta 2014. o uspostavljanju Instrumenta pretpristupne podrške (Ipa II), Sl. list L 77, 15.03.2014, str. 11.

Član 3 – Adrese i komunikacija

Sva komunikacija vezana za sprovođenje ovog Finansijskog sporazuma mora biti u pisanoj formi, odnosi se izričito na ovaj Akcioni program kao što je navedeno u članu 1 stav 1 i šalje se na sljedeće adrese:

Za Komisiju:

Gđa Genoveva Ruiz Calavera
Direktorica Direkcije D za Zapadni Balkan
Generalni direktorat za susjedstvo i pregovore o proširenju
Evropska komisija
15, Rue de la Loi, B – 1049 Brisel, Belgija
E-mail: NEAR-D1@ec.europa.eu

Za države korisnice Ipe II:

Za Crnu Goru:

Gđa Zorka Kordić
Glavna pregovaračica i
nacionalna IPA koordinatorka
Vlada Crne Gore
Kancelarija za evropske integracije
Bulevar Revolucije 15
81000 Podgorica, Crna Gora
E-mail: zorka.kordic@gsv.gov.me

Za Republiku Albaniju:

Ministarstvo za Evropu i vanjske poslove
Direktorat za teritorijalnu saradnju
Bulevardi “Gjergj Fishta”, Nr. 6
Tirana, Republika Albanija
E-mail: info@mfa.eov.al

Član 4 – Kontaktna osoba za OLAF

Kontaktna osoba korisnice Ipe II koja ima odgovarajuća ovlašćenja da neposredno saraduje s Evropskom kancelarijom za borbu protiv prevara (OLAF) u cilju pružanja podrške operativnim aktivnostima OLAF-a biće:

Za Crnu Goru:

Kontaktna osoba za AFCOS / kancelarija AFCOS-a
Gđa Nataša Kovačević
Ministarstvo finansija Crne Gore
Stanka Dragojevića 2, 81000 Podgorica, Crna Gora
E-mail: natasa.kovacevic@mif.gov.me

Za Republiku Albaniju:

Gdin Bejko Late

Direktor Jedinice za finansijsku inspekciju

Ministarstvo finansija i ekonomije Albanije

Bulevardi "Dëshmorët e Kombit", No. 3, Tirana, Republika Albanija

E-mail: bejko.late@financa.gov.al

Član 5 – Okvirni sporazumi

Akcioni program se sprovodi u skladu s odredbama Okvirnog sporazuma između Evropske komisije i Crne Gore o pravilima saradnje koja se odnose na implementaciju finansijske pomoći Unije Crnoj Gori u okviru Instrumenta pretpristupne podrške (Ipa II) koji je stupio na snagu 4. juna 2015, odnosno u skladu s odredbama Okvirnog sporazuma između Evropske komisije i Republike Albanije o pravilima saradnje koja se odnose na implementaciju finansijske pomoći Unije Albaniji u okviru Instrumenta pretpristupne podrške (Ipa II) koji je stupio na snagu 16. aprila 2015. (u daljem tekstu: Okvirni sporazum(i)).

Ovaj Finansijski sporazum dopunjuje odredbe gore pomenutih Okvirnih sporazuma. U slučaju neslaganja između odredbi ovog Finansijskog sporazuma, s jedne strane, i odredbi odgovarajućeg Okvirnog sporazuma, s druge strane, poslednje imaju prednost.

Član 6 – Aneksi

(1) Ovaj Finansijski sporazum sastoji se od:

- a) Posebnih uslova;
- b) Aneksa I: Akcioni program prekogranične saradnje Crna Gora – Republika Albanija za 2018-2020;
- c) Aneksa IA: Program prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014-2020 u okviru Ipe II;
- d) Aneksa II: Opšti uslovi;
- e) Aneksa III: Model godišnjeg izvještaja za prekograničnu saradnju o implementaciji pomoći u okviru Ipe II u skladu s članom 80 Okvirnog sporazuma;
- f) Aneksa IIIA: Model godišnjeg izvještaja o sprovođenju podrške u okviru Ipe II u skladu s članom 58 i članom 59 stav 1 Okvirnog sporazuma;
- g) Aneksa IV: Model Finansijskog izvještaja prema članu 59 stav 2 Okvirnog sporazuma;
- h) Aneksa V: Minimalna specifikacija za računovodstveni sistem zasnovan na uzročnosti prihoda i rashoda;

(2) U slučaju neslaganja između odredbi Aneksa s jedne strane, i odredbi Posebnih uslova, s druge strane, posljednje imaju prednost. U slučaju neslaganja između odredbi Aneksa I i Aneksa IA s jedne strane, i odredbi Aneksa II, s druge strane, posljednje imaju prednost. U slučaju neslaganja između odredbi Aneksa I s jedne strane, i odredbi Aneksa IA, s druge strane, prvopomenute imaju prednost.

Član 7 – Stupanje na snagu

Ovaj Finansijski sporazum stupa na snagu na dan kada Komisija dobije obavještenje kojim i poslednji IPA II korisnik potvrđuje da su sprovedene sve predviđene interne procedure koje predstavljaju preduslov za stupanje Sporazuma na snagu. Komisija je dužna da obavijesti korisnike Ipa II podrške o datumu prijema obavještenja. Sporazum neće stupiti na snagu ukoliko Komisija ne primi obavještenje do 31.decembra 2021. godine.

Ovaj Finansijski sporazum je sačinjen u tri primjerka na engleskom jeziku, jedan za Komisiju i po jedan za svaku od država korisnica Ipe II.

Za države korisnice Ipe II:

Za Crnu Goru:

Gđa Zorka Kordić
Glavna pregovaračica i
nacionalna IPA koordinatorica
Vlada Crne Gore
Kancelarija za evropske Integracije

Podgorica,

Za Komisiju:

Gđa Genoveva Ruiz Calavera
Direktorica Direkcije D za Zapadni Balkan
Generalni direktorat za susjedstvo i
pregovore o proširenju
Evrpska komisija

Brisel,

Za Republiku Albaniju:

Nacionalni IPA koordinator

Tirana,

ANEKS I

Višegodišnji program rada
Ovaj dokument predstavlja višegodišnji program rada u smislu člana 110(2)
Regulative (EU, Euratom) 2018/1046

1 IDENTIFIKACIJA

Države korisnice	Crna Gora, Republika Albanija
Oznaka za opredijeljena sredstva u sistemu CRIS/ABAC	2018/ 041-468 EUR 1,700,000 22.020401 2019/ 041-470 EUR 1,700,000 22.020401 2020/ 041-471 EUR 1,530,000 22.020401
Udio Unije	
Budžetska linija	
Način upravljanja	Indirektno upravljanje od strane Crne Gore Operativna struktura odgovorna za izvršenje operacija: Kancelarija za evropske integracije
Odgovorne strukture	Ugovorno tijelo je Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći u okviru Ministarstva finansija Partnerska operativna struktura u Republici Albaniji je: Ministarstvo za Evropu i vanjske poslove
Krajnji rok za sklapanje <u>Finansijskog sporazuma (ili više njih)</u> sa državama korisnicama Ipe II (tripartitni)	Za opredijeljena budžetska sredstva za 2018. godinu najkasnije do 31. decembra 2019. godine Za opredijeljena budžetska sredstva za 2019. godinu najkasnije do 31. decembra 2020. godine Za opredijeljena budžetska sredstva za 2020. godinu najkasnije do 31. decembra 2021. godine
Krajnji rok za sklapanje ugovora o nabavkama i dodjeli bespovratnih sredstava	3 godine od dana sklapanja Finansijskog sporazuma (kada ga posljednja strana potpiše) uz izuzetak slučajeva navedenih u članu 114 stav 2 Finansijske regulative
Krajnji rok za operativno sprovođenje	6 godina od dana sklapanja Finansijskog sporazuma (kada ga posljednja strana potpiše)
Krajnji rok za sprovođenje Finansijskog sporazuma (datum do kojeg se sredstva opredijeljena za ovaj program povlače i program zatvara) nakon usvajanja završnih računa	12 godina od dana sklapanja Finansijskog sporazuma (kada ga posljednja strana potpiše)

2 OPIS AKCIONOG PROGRAMA

2.1 PREGLED PROGRAMA PREKOGRANIČNE SARADNJE ZA PERIOD 2014-2020.

Program prekogranične saradnje između Crne Gore i Republike Albanije za period 2014-2020. godine odobren je Sprovedbenom odlukom Komisije C(2014) 9352 od 10. decembra 2014.¹ godine. Usvojeni Program za period 2014-2020. godine predstavlja strategiju prekogranične saradnje za pogranično područje i utvrđuje, između ostalih stvari, popis prihvatljivih geografskih područja, kontekst prihvatljivog područja, tematske prioritete programa i indikativna budžetska izdvajanja za period od sedam godina.

Program prekogranične saradnje Crna Gora – Republika Albanija za period 2014-2020. godine takođe služi kao referenca za usvajanje akcionih programa prekogranične saradnje. Akcioni program prekogranične saradnje za period 2018-2020. godine ima za cilj pružanje pomoći za prekograničnu saradnju u okviru tematskih područja utvrđenih u programu za period 2014-2020. godine (kao što je navedeno u odjeljku 2.2).

Evropska komisija je 6. februara 2018. usvojila Informaciju „Kredibilna perspektiva proširenja za poboljšano angažovanje EU sa Zapadnim Balkanom“.² Ova Informacija ima za cilj da podstakne obnovljeni reformski zamah na Zapadnom Balkanu i obezbijedi značajno poboljšanje angažovanja EU da bolje podrži njihove pripreme na evropskom putu. Informacija postavlja nove strateške orijentacije, posebno u pogledu sprovođenja šest vodećih inicijativa.

Posebno, prekogranična saradnja je ključno sredstvo za podsticanje pomirenja i bavljenje naslijeđem prošlosti na Zapadnom Balkanu, u skladu sa vodećom inicijativom 6 (podrška pomirenju i dobrosusjedskim odnosima) i za održivi lokalni razvoj, u skladu sa vodećom inicijativom 3 (podrška društveno-ekonomskom razvoju).

Spisak prihvatljivih geografskih područja

U Crnoj Gori prihvatljiva područja su opštine: Andrijevića, Berane, Petnjica, Plav, Gusinje, Rožaje, Podgorica, Cetinje, Danilovgrad, Budva, Bar i Ulcinj. U Republici Albaniji prihvatljiva područja su: Skadar, Lješ i Oblast Tropoja.

Kontekst prihvatljivog područja za prekograničnu saradnju

Programsko područje je raznoliko, ali ipak nekoliko zajedničkih osobina koje se tiču prirode, geografskog položaja, demografskih trendova, ekonomije, ljudskih resursa itd. mogle bi stvoriti sinergije i biti dobra mogućnost za razvoj i sprovođenje inicijativa prekogranične saradnje. Takođe, Program bi trebalo zasnovati na preciznim karakteristikama i akcijama definisanim u okviru EU strategije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) (COM(2014) 357 u kojoj učestvuju oba korisnika.

¹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/albania/ipa/2015/2014_-_2020_ipa_cbc_montenegro_albania_action.pdf

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-credible-enlargement-perspective-western-balkans_en.pdf

Analiza stanja koja je izvršena za pripremu Programa, ukazala je na nekoliko ključnih izazova i prilika koje treba riješiti i podržati kroz prekograničnu saradnju.

- * *Ekonomске odlike obje države pokazuju slične trendove.* Objе države rangirane su kao ekonomije višeg srednjeg prihoda od strane Svjetske banke. Struktura ekonomije je različita s obje strane granice.
- * *Konkurentnost je niska s obje strane granice.* Veća produktivnost i dalje ulaganje u znanje i korišćenje inovativnih tehnologija preduslovi su za postizanje veće konkurentnosti i na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou.
- * *Jačanje mreža malih i srednjih preduzeća (MSP) i povezivanje usluga koje postoje u pograničnim oblastima nedovoljno je iskorišćen potencijal.* Preko 97% registrovanih MSP zapošljava manje od 4 lica. Nivo prekogranične saradnje je minimalan.
- * *Objе strane programskog područja su sve privlačnije stranim investitorima,* ali postoji potreba s obje strane za unapređenjem uslova a naročito infrastrukture za poslovanje.
- * *Poljoprivreda predstavlja veliki ekonomski potencijal u programskom području, ali je nedovoljno iskorišćena.* Nezaposlenost ostaje izražen problem stanovništva u programskom području, naročito za socijalno osjetljive grupe kao što su mladi, žene i seosko stanovništvo.
- * *Potrebno je posvetiti posebnu pažnju zaštiti životne sredine u budućim razvojnim planovima za programsko područje.* Pošto se ukupni razvoj programskog područja u velikoj mjeri oslanja na prirodne resurse, zaštita životne sredine i očuvanje tih resursa ključni su za održivi razvoj područja.
- * *Slaba infrastruktura osnovni je izazov za ekonomski i društveni razvoj programskog područja.* Održivi razvoj i unapređenje saobraćajne i javne infrastrukture mogli bi doprinijeti održivom ekonomskom razvoju i opštem povećanju bogatstva u programskom području.
- * *Programsko područje ima veliki turistički potencijal,* ali su te mogućnosti iskorišćene uglavnom na crnogorskoj strani, dok je turizam na albanskoj strani slabo razvijen uprkos velikom potencijalu. Takođe, u pograničnom području postoji bogato istorijsko-kulturno-umjetničko nasljeđe koje je potrebno očuvati.
- * *Unapređenje kvaliteta obrazovnog sistema i školske infrastrukture predstavlja izazov i prioritet za programsko područje, naročito u seoskim područjima.*
- * *Zdravstveni sektor je slabo i neravnomjerno razvijen.* Dodatno, na albanskoj strani granice, nedostatak odgovarajućeg zakonskog okvira za zdravstveno osiguranje u ruralnim oblastima sputava njegov razvoj.
- * *Podsticanje regionalnih mreža organizacija civilnog društva (OCD).*
- * *Korišćenje istraživanja i razvoja i informacionih i komunikacionih tehnologija (ICT) u velikoj je mjeri nesrazmjerno između navedenih država i na niskom nivou.*
- * *Lokalna i regionalna samouprava uopšteno su finansijski slabe i ne mogu podstaknuti lokalni razvoj.*

Pregled prethodnog i tekućeg iskustva u prekograničnoj saradnji i naučene lekcije

Glavne preporuke iz periodičnih evaluacija i revizija programa prekogranične saradnje za period 2007-2013. godine uzete su u obzir pri izradi ovog programa. Stoga su programi prekogranične saradnje za period 2014-2020. godine više fokusirani u pogledu broja obuhvaćenih tematskih prioriteta i geografske prihvatljivosti, što će doprinijeti postizanju boljih rezultata i većeg uticaja. Uz to, sprovođenje programa prekogranične saradnje

pojednostavljeno je najviše time što postoji jedno ugovorno tijelo i jedan finansijski iznos po programu.

Ključne naučene lekcije su takođe identifikovane u konačnoj evaluaciji IPA CBC programa 2007-2013 koja je sprovedena u 2016. i 2017. godini. Naučene lekcije i preporuke su razmotrene sa CBC zainteresovanim stranama na Zapadnom Balkanu i mjere za nastavak su identifikovane za kratki i srednji rok, kako za tekući 2014-2020 prekogranični program tako i za budućim 2021-2027 programima prekogranične saradnje. Glavne preporuke u vezi sa svim programima prekogranične saradnje na nivou Zapadnog Balkana uključuju:

- Glavni cilj, promovisanje dobrosusjedskih odnosa, treba da bude jasno odslikan u projektima prekogranične saradnje.
- Pozivi za predloge projekata bi trebalo da budu više fokusirani na nekoliko prioritetnih pitanja koja imaju visok prekogranični sadržaj.
- Logika intervencije programa i sistemi za izvještavanje i praćenje moraju biti poboljšani jer nisu strukturirani da utvrde jasne osnove za mjerenje rezultata na regionalnom nivou.
- Postoji potreba za zadržavanjem aktivnosti na podizanju kapaciteta za operativne strukture i zajedničke tehničke sekretarijate /antene.
- Postoji potreba za poboljšanjem sinergije sa drugim politikama i donatorima, kapitalizacijom i razmjenom iskustava sa drugim programima prekogranične saradnje (npr. INTERREG (Interregionalni program saradnje) i Evropski susjedski instrument (ENI) - programi prekogranične saradnje).

Kada je ovaj program u pitanju, bliska saradnja između dvije zemlje tokom svakog koraka u sprovođenju programa je bila ključna i moraće se obezbijediti i u periodu 2018-2020.

Prema iskustvu stečenom u periodu od 2007. do 2013. godine, Zajednički odbor za nadgledanje (ZON) postao je programsko prekogranično tijelo koje donosi odluke o praćenju efikasnosti i kvaliteta sprovođenja programa. Uloga Zajedničkog odbora za nadgledanje odnosi se na opšte programiranje i praćenje programa prekogranične saradnje, dok će izbor akcija biti odgovornost Ugovornog tijela.

Iskustvo iz prethodnih godina pokazalo je da se s jedne strane broj zainteresovanih podnosilaca zahtjeva neprestano povećava, dostižući na taj način širok raspon zainteresovanih strana, ali i malih entiteta, dok sa druge strane učesnici i dalje zahtijevaju intenzivne akcije za izgradnju kapaciteta, tako da budući potencijalni podnosioci zahtjeva mogu bolje uključiti elemente najbolje prakse i druge karakteristike u svoje akcije. Dalje, prethodni programi su promovisali uspostavljanje prekograničnih partnerstava čija dugoročna saradnja treba da se podstakne u cilju podsticanja lokalnog razvoja. Akcije prekogranične saradnje pokazale su se kao moćan instrument za lokalne razvojne procese, koji okuplja zajedno ljude i institucije rješavanjem veoma konkretnih i lokalnih razvojnih potreba.

Odgovorne strukture na nacionalnom nivou za sprovođenje ovog programa prekogranične saradnje u indirektnom načinu upravljanja, stekle su iskustvo tokom sprovođenja prve četiri godine tekućeg finansijskog perioda od 2014. do 2020. Očekuje se da će se ovaj proces nastaviti sa povećanom efikasnošću u upravljanju pozivim za podnošenje predloga projekata i ugovorima o grantovima pod indirektnim upravljanjem. Pored toga, ovaj indirektni način upravljanja pod vođstvom Crne Gore i u bliskom partnerstvu sa Republikom Albanijom ima snažan podsticaj za unapređenje regionalne saradnje i povjerenja.

2.2 OPIS I SPROVOĐENJE AKCIJA

Akcija 1	Operacije prekogranične saradnje	4.930.000,00 EUR
-----------------	---	-------------------------

Smatra se da predviđena pomoć Crnoj Gori i Republici Albaniji slijedi uslove i postupke utvrđene restriktivnim mjerama usvojenim u skladu sa članom 215 PDEU³.

(1) Opis akcije, cilj, očekivani rezultati

Opis akcije: Operacije prekogranične saradnje u pograničnom regionu u oblasti zapošljavanja, mobilnosti radne snage i socijalne i kulturne inkluzije, zaštite životne sredine, prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, prevencija i upravljanje rizicima, turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa.

Cilj: Socio-ekonomski razvoj i jačanje dobrosusjedskih odnosa u prekograničnoj oblasti kroz sprovođenje operacija prekogranične saradnje u cilju:

(a) promovisanja zapošljavanja, mobilnosti radne snage i socijalne i kulturne inkluzije s obje strane granice kroz, između ostalog: objedinjavanje prekograničnih tržišta rada, uključujući prekograničnu mobilnost; zajedničke inicijative lokalnog zapošljavanja; informativne i savjetodavne usluge i zajedničke obuke (uključujući akcije za rješavanje deficita digitalne pismenosti); rodnu ravnopravnost; jednake mogućnosti; integraciju zajednica imigranata i ugroženih grupa; ulaganje u usluge javnog zapošljavanja; i podršku ulaganju u javne zdravstvene i socijalne usluge;

(b) zaštite životne sredine i promovisanja prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, prevenciju i upravljanje rizicima kroz, između ostalog: zajedničke akcije za zaštitu životne sredine; promovisanje održivog korišćenja prirodnih resursa, efikasnost resursa, izvora obnovljive energije i prelazak na bezbjednu i održivu ekonomiju sa niskim nivoom emisije gasova sa efektom staklene bašte; promovisanje ulaganja za rješavanje posebnih rizika, obezbjeđivanje otpornosti na nepogode i razvoj sistema upravljanja u slučaju nepogoda i pripravnosti u hitnim situacijama;

(c) promovisanja turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa kroz, između ostalog: podršku kulturnim i drugim socijalnih razmjenama; promovisanje održive turističke ponude i valorizaciju kulturnog nasljeđa određenog područja, uključujući unapređenje kvaliteta usluga, uspostavljanje mreža i partnerstava između lokalne uprave i lokalnih aktera radi promovisanja zajedničkih turističkih lokacija; očuvanje kulturnog nasljeđa; unapređenje razmjena kulturnih, istorijskih vrijednosti, i kulturne raznolikosti.

Gdje je prikladno, uzeće se u obzir akcije koje se odnose na navedene ciljeve koje su izrađene u Akcionom planu Jadransko-jonske makro-regionalne strategije, u kojima obje države učestvuju.

Očekivani rezultati

³ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/8442/consolidated-list-sanctions_en

- a) unaprijeđen kvalitet turističkih usluga i proizvoda;
- b) poboljšana saradnja u oblasti očuvanja kulturnog i prirodnog nasljeđa;
- c) povećana svijest o održivom korišćenju resursa životne sredine u jezerskim i planinskim područjima;
- d) unaprijeđen pristup tržištu rada, naročito za ugrožene grupe.

Ciljevi i očekivani rezultati biće postignuti tokom perioda primjene ovog programa, od 2014. do 2020. godine. Akcioni program prekogranične saradnje za period 2018-2020 doprinijeće postizanju opštih ciljeva i očekivanih rezultata definisanih Programom prekogranične saradnje za period 2014-2020.

Za dodatne detalje vidjeti odjeljak 3.2 programa prekogranične saradnje za period 2014-2020 (Aneks 2 Sprovedbene odluke Komisije C(2014) 9352 od 10. decembra 2014. godine).⁴

(2) Pretpostavke i uslovi

Kao neophodni uslov za efikasno upravljanje programom, države učesnice uspostavljaju Zajednički odbor za nadgledanje i obezbjeđuju odgovarajuće i funkcionalne kancelarije i kadar Zajedničkog tehničkog sekretarijata (a što će biti utvrđeno zasebnom Finansijskom odlukom) i antenu, u slučaju da ona bude uspostavljena.

U okviru indirektnog upravljanja, države učesnice zaključuju tokom cijelog trajanja programa bilateralni sporazum u kojem se utvrđuju njihove dužnosti u pogledu sprovođenja programa. Ovaj bilateralni sporazum zaključen je između dvije zemlje učesnice i ostaće validan tokom cjelokupnog sprovođenja programa.

Do sada su korisnici poštovali gore navedene pretpostavke i uslove, uključujući uspostavljanje Zajedničkog tehničkog sekretarijata u Podgorici i kancelariju Antene u Skadru. Ove strukture se u potpunosti finansiraju iz mjere podrške za tehničku pomoć za programe prekogranične saradnje između korisnika Ipe II u okviru Instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA II) za 2014. C (2014) 37629.⁵

Dalja finansijska podrška će biti programirana od strane Evropske komisije za pružanje podrške Zajedničkom tehničkom sekretarijatu i kancelariji Antene od 2020. godine.

Nepoštovanje gorenavedenih uslova može dovesti do povraćaja sredstava iz ovog programa i/ili preusmjeravanja budućeg finansiranja.

(3) Modaliteti implementacije:

(3) (a) Indirektno upravljanje sa Crnom Gorom

Kratak opis povjerenih zadataka

Operativne strukture Crne Gore i Republike Albanije zajedno su pripremile program prekogranične saradnje za period 2014-2020 i dogovorile neophodne aranžmane za upravljanje i sprovođenje programa, uključujući uspostavljanje sistema za nadgledanje sprovođenja.

Operativna struktura Crne Gore organizuje postupke dodjele ugovora za nabavke i dodjelu bespovratnih sredstava u okviru odabranih tematskih prioriteta programa. U pogledu poziva za dostavljanje predloga, povjereni zadaci obuhvataju izradu smjernica za podnosioc,

⁴ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/albania/ipa/2015/2014_-_2020_ipa_cbc_montenegro_albania_action.pdf

⁵ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2014/EN/3-2014-9421-EN-F1-1-ANNEX-1.PDF>

objavljivanje poziva, izbor korisnika bespovratnih sredstava i potpisivanje ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava. Povjereni zadaci obuhvataju i aktivnosti koje se tiču sprovođenja i finansijskog upravljanja programima kao što su praćenje, evaluacija, plaćanja, povraćaj sredstava, potvrda troškova, obezbjeđivanje interne revizije, prijavljivanje nepravilnosti i uspostavljanje odgovarajućih mjera za borbu protiv prevara.

Osnovni elementi akcije

Dodjela bespovratnih sredstava – Poziv za dostavljanje prijedloga: 4.930.000,00 EUR

a) Osnovni kriterijumi prihvatljivosti:

Prihvatljive aktivnosti utvrđene su u odjeljku 3.2 Aneksa 2 Sprovedbene odluke Komisije C(2014) 9352 od 10. decembra 2014. Sljedeća lista predstavlja sažeti pregled kojim se navode glavne prihvatljive akcije/operacije:

- Podsticanje preduzetništva i konkurentnosti u sektoru turizma;
- Zajedničke inicijative u vezi sa stručnim usavršavanjem usmjerene na vještine povezane sa konkurentnom turističkom ponudom i zahtjevima tržišta;
- Aktivnosti na promociji kulturnih i prirodnih turističkih potencijala programa zajedničke aktivnosti za promociju, ali i inoviranje u pogledu kulturnih vrijednosti i prirodnog nasljeđa putem festivala, sajмова, takmičenja;
- Akcije osmišljene za zajedničko bavljenje zaštitom životne sredine i sprječavanjem i upravljanjem prirodnim katastrofama i opasnostima po okolinu od ljudskog uticaja koje utiče na programsko područje;
- Akcije kojima je cilj stvaranje mogućnosti za zapošljavanje i vještine za ugrožene grupe u društvu;
- Lokalna uprava - OCD partnerstvo za socijalnu uključenost.

Pored toga, u kontekstu sprovođenja programa, prednost se može dati akcijama vezanim za Strategiju Evropske unije za Jadransko-jonski region COM(2014) 357, u kojima učestvuju obje zemlje.

Korisnici moraju biti pravni subjekti i osnovani u državi korisnici sredstava iz Ipe II koja učestvuje u programu prekogranične saradnje.

Potencijalni korisnici su: lokalni organi vlasti, pravna lica kojima upravljaju lokalni organi vlasti, udruženja opština, razvojne agencije, organizacije za pružanje podrške lokalnim preduzećima, ekonomski faktori kao što su MSP, turističke i kulturne organizacije, NVO, javna i privatna tijela koja pružaju podršku radnoj snazi, institucije za stručno i tehničko obrazovanje, tijela i organizacije za zaštitu prirode, javna tijela odgovorna za upravljanje vodama, protivpožarne službe/službe za hitne slučajeve, škole, fakulteti, univerziteti i istraživački centri uključujući institucije za stručno i tehničko obrazovanje.

Dodatni entiteti se mogu dodati ako su relevantni za program.

b) Osnovni kriterijumi za izbor su finansijski i operativni kapacitet podnosioca.

c) Osnovni kriterijumi za dodjelu su značaj, djelotvornost i izvodljivost, održivost i

isplativost akcije.

d) Maksimalni iznos sufinansiranja od strane Evropske unije za dodjelu bespovratnih sredstava u okviru poziva je 85% prihvatljivih troškova akcije.

e) Indikativni iznos poziva (ili više njih):

4.930.000 eura.

f) Odgovorne strukture mogu odlučiti da objave jedan ili više poziva za dostavljanje predloga projekata. Svaki poziv za dostavljanje predloga imaće iste ciljeve, rezultate, kao i osnovne kriterijume za prihvatljivost, izbor i dodjelu kako je gore opisano. Svaki ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava biće finansiran iz jedne budžetske obaveze.

g) Indikativni datum za objavljivanje poziva (ili više njih)

Q2 2020 za budžetske obaveze 2018, 2019. i 2020. godine biće objavljen u jednom pozivu za dostavljanje predloga projekata.

3 BUDŽET

(Tabele u ovom odjeljku zasnivaće se na finansijskim tabelama uključenim u prekogranični program u Aneksu 2)

2018.				2019.				2020.				Odluka o ukupnom finansiranju
	Udio Unije*	Korisnica/e bespovratnih sredstava Sufinansiranje**	Ukupni troškovi		Udio Unije	Korisnica/e bespovratnih sredstava Sufinansiranje	Ukupni troškovi		Udio Unije	Korisnica/e bespovratnih sredstava Sufinansiranje	Ukupni troškovi	
Operacije prekogranične saradnje	1.700.000	300.000	2.000.000	Operacije prekogranične saradnje	1.700.000	300.000	2.000.000	Operacije prekogranične saradnje	1.530.000	270.000	1.800.000	4.930.000
u %	85	15	100		85	15	100		85	15	100	
UKUPNO 2018.	1.700.000	300.000	2.000.000	UKUPNO 2019.	1.700.000	300.000	2.000.000	UKUPNO 2020.	1.530.000	270.000	1.800.000	4.930.000

* Udio Unije izračunat je u odnosu na prihvatljive troškove, koji su zasnovani na ukupnim prihvatljivim troškovima uključujući javne i privatne troškove. Iznos sufinansiranja od strane Unije na nivou svakog tematskog prioriteta ne može biti manji od 20% niti veći od 85% prihvatljivih troškova.

** Sufinansiranje tematskih prioriteta biće obezbijeđeno od strane korisnika bespovratnih sredstava. Korisnici bespovratnih sredstava moraju obezbijediti udio od najmanje 15% ukupnih prihvatljivih troškova projekta.

4 ORGANIZOVANJE PRAĆENJA UČINKA

Kao dio svog okvira za mjerenje učinka, Komisija prati i ocjenjuje napredak u ostvarivanju posebnih ciljeva navedenih u Regulativi o uspostavljanju Ipe II na osnovu unaprijed definisanih, jasnih, transparentnih mjerljivih indikatora. Izvještaji o napretku iz člana 4 Regulative o uspostavljanju Ipe II uzimaju se kao osnov za ocjenu rezultata podrške u okviru Ipe II.

Komisija će prikupljati podatke o učinku (indikatore procesa, rezultata i ishoda) iz svih izvora, koji će biti objedinjeni i analizirani radi praćenja napretka u odnosu na ciljeve i ključne tačke utvrđene za svaku akciju iz ovog programa, kao i Strateški dokument za datu državu.

Nacionalni koordinatori za Ipu (NIPAK) će prikupljati informacije o učinku akcija i programa (indikatori procesa, rezultata i ishoda) i koordinirati prikupljanje i izradu indikatora koji dolaze iz nacionalnih izvora.

Ukupni napredak će se pratiti na sljedeće načine: a) sistemom praćenja usmjerenog na rezultate (ROM); b) sopstvenim praćenjem od strane država korisnica Ipe II; c) vlastitim praćenjem koje vrše Delegacije EU; d) zajedničkim praćenjem od strane Generalne direkcije za politiku susjedstva i pregovore o proširenju i država korisnica Ipe II, pri čemu usklađenost, dosljednost, djelotvornost, efikasnost i koordinaciju u sprovođenju finansijske podrške redovno prati Odbor za praćenje Ipe II, uz podršku Zajedničkog odbora za nadgledanje, koji će obezbijediti postupak praćenja na nivou programa.

Ukupni napredak će biti podložan evaluaciji koja će se dogoditi nakon sprovođenja aktivnosti.